Ն. 4452 1880 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 12 ՇԻՄԱՍ. ԵՒԿԻՐՄԻ ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԻՆԷ ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 24 ՇԻՄԱՍ Ն. 4452

Մասնաւոր Լրագիր

ՄԻԻՆԱՏԻՒ ԻՐՃԻԵԱՍ

ՏԻԱԳԼԱՐ

Իսթանպոլ իլչի
Պիր սէնէ մէհիտիյէ 10
»
Ալթը այ 5
Իւչ » » 2 1/2
Պիր նիւսխէ 10 փարա մէհիտ

Թաշրալար իլչի
Պիր սէնէ, մէհիտիյէ 10
Ալթը այ » 6
Բոսթա իւճրէթի պէրզէ այիտ տիր

ԻԼԱՆԼԱՐ

Պիրինճի տէֆա իլչի սաթըրը 3 ղ.
Ղքինճի » » » 2 ղ.
Իւչիւնճիւ » » » 1 ղ.

Իլանսըրասընա գօնուլմասընա իլանաթ ու իխթարաթըն սաթըրը 5 ղ.

Մէքթուպլար Կ. Պ. Փանոսեան խամինէ եազըլըր

Իսթանպոլտա, Գալաթատա Բէնկ չէնպիհ-պազարընտա իրսի խանընատա Ն. 41։

՝՝՝

զանեկէթ վերիվերիշ խսէ ատ , բաշայի միւմանիէյհ պուտնա հաճէթ գալմաեաճաղը իւմիսնի պէնան կալէմիշ տիր ։

Արնավուտ բուէսատաք խսէ Տուլչինօնան թէրքինի դապալ իթմէ-յիպ , Արնավուտալուգ տախիլինտէ գալմասընը միւսիրրանէ թալէպ իթ-միշէր տիր ։ Արնավուտալարըն թօբ-լարը վէ դուվվէյի քիւլլիեէլերի պուլունտուգանտան , Բիրա բաշա մէվճուտ օլան տուքէր իկէ թէտա-պիրի ուէրիա իթթիխաղ իտէմէեէ-ճէկինի իֆտաէ իթմսէքտէ իմիշ ։

Բակիւզատան մէղքիւր դաղէթա-եա եաղբլտրղընա կէօրէ , Լօյա գումբանեասը վաբօրլարընատան Նիլ նամ վաբօր , Գաթարատան ա-տաբղը է նիւմէրօլու ատքէրի մուգի-գասը տախիլինտէ օլտուղու հալտէ Բակիւզա լիմանընա վերուա իտէ-ըէք , միւթթէֆիգ տօնանմա էօ-նիւնտէն միրտրինտէ , պանտէրա-լարընը ինտիրիպ , հավալի միւխ-թէլիֆէ իւգէրինէ սէլամմամբշ , վէ տօնանմա թարաֆընատան իեատէլի սէլամ օլանեարագ , Բուսիա վէ Իթա-լիա սէֆայինի պայրաղ ինտիրմէք ատէթլէրի օրմանտրղը հալտէ , տիւէ-լի սայիրէնին սէֆայինի ատէթլէրին-ե իթթիպա իկէ , մէղքիւր վաբօրու օլ վէճճ իկէ սէլամմամբշլար տբր ։

ՏՈՒԼՉԻՆՕ ԼԻՄԱՆԸ

Մուաղղամ տէվլէթլէրին պիր-լէշմիշ օլան տօնանմալարընին նիւ-մայիշի , Արնավուտալուգ սէվահիլի-նին քիւչիւք պիր լիմանը օլան Տուլ-չինօեա շու էնատէ բէք պիւյիւք պիր էհէմմիյէթ վիրմիրմէք տիր։ Եիկիրմի գըթա պիւյիւք հարպ սէ-ֆինէլէրի , Եվրօբա մուաղղամ տէվ-լէթլէրինին ատնճաղլարընը համիլ օլտուգլարը հալտէ , Տուլչինօեու Դարատաղ պէյլինէ թէսլիմ իթմէ-լէրի խուսուսունտա Արնավուտարը իճապը իթմէք իւզրէ , Բակիւզա լի-մանընատա թէճէմմիւ իթմիշլէր տիր։

Իշպու քիւչիւք լիմանընը վաղի-եէթ վէ թարիխի հագգընատա պա-ղը մանրումաթ իթատը , օղուեանդա-ըընմէղճա ֆայտէտէն խալի ատյկ տիր զանն իտէրիզ։

Տուլչինօնան, Բակիւզա կէպի իբի լիմանը վար տբր։ Պիրիսի չէհրէ եաղընն օլուգ , քիւչիւք տիր , վէ չօղլուգ տէրինլիկի եօգ տուր , վէ էն զիեատէ 200 թօնէլաթօլուգ սէ-ֆինէլէրի իսթիպաղ իտէպիլիր։

Պիյիւք սէֆինէլէր Վալ տի Բօչէ լիմանընատա ատահա զիեատէ էմին հալտէ պուլունուգ , իշպու լիման իսէ , Տուլչինօ իշին , Բակիւզանընն Կրավօզատը տիմէք տիր։ Պունունա պէրապէր , պօղազընն էնին օրմանտաը ճիհէթլէյլէ , Լօյա գումբանեասը վաբօրլարը քէնտիկէրինէ Սան Ճիօ-վաննի տէ Մէտուա նամմանհէլի լի-ման իթթիխաղ իթմիշլէր իսի , վէ տօնրա Եգօրանընն քէսպի էհէմ-միեէթի իթմէսինատէն , Տուլչինօ տա-խի էհէմմիեէթի դազանմշ տբր։

1860 տա , Տուլչինօտա տէնիզ իւ-զերինտէ օլարադ 190 գըթա նադլի-եէ սէֆինէսի պուլունուգու թադ-տիրատ , պու կիւնքի կիւն էն չօղու 70–80 սէֆային պուլունմագտա տբր։ Ավթրիանընն սէֆայինի հաբսիեէսի ինչա օլունուգու զէմանա տէկին, Տուլչինօ գուրսան սէֆինէլէրինին եամաղը օլուգ , պունտա 400 գը-թա սէֆայինէ գատար թէճհիզ ի-տիրմիշ տիր։ 1815 տէն պէրի տիր , Ավթրիա հարպ սէֆինէլէրի սէ-ֆիան պու ֆէնալըղընն էօնիւնիւ ալ-մշլար տբր , ֆագաթ մէղքիւր գուրսան սէֆինէլէրի , մուախխա-ըէն , Եուտան իսթիգլալիեէթի մու-հարեպէսի զէմանընատա տէվլէթի Ալիեէթ ֆայտէլի սուրէթատ խըտ-մէթ իթմիշլէր տիր։

Շէհրին եիւքսէք թարաֆը իշ գալէա իյէ պիրլիքատ օլտուղու հալտէ , միւճէտատէն ինչա խիլ-միշ օլան շէհիրատէն քիւչիւք լիման իյէ այրըլմշ օլուգ , պու կիւնքի կիւն տէրուտինատ ատճաղ 80 խանէ վար տբր , վէ պունլարընն նըսֆը տա զայրի մէսքիւն տիր։ Իշ գա-լէ , միւհքեմ տիվարլար իյէ իհտա-թա խիրմիշ օլուգ , շիմտիկէրատ ֆայտէսի եօգ տուր։ Պու գալէ , Մօղուրա վէ Գլօմնադ թէրէլէրի լու-զէրինտէ տիր։

Եէնի շէհիր խսէ , թագրիպա 400 խանէյի միւշթէմիլ օլուգ , տէրու-նինտէ 2800 Խպամ տաքին օլտու-ղու կիպի , օն իքի տէ Սբրպլը ֆա-միլեասը վար տբր։ Պունլար 80 նու-ֆուսու ճամի օլտուղու թագտիր-տէ , Բում քիլիսէսինէ թագի տիր-լէր։ Դաթօլիք օլարադ տախի 8 ֆամիլեա վար տբր , պունլար տա 48 քիշի տիրլէր։ Պունլարատան պաշ-գա 80 նէֆէր գատար տա Զինկեա-նէ պուլունմագտա տբր։ Խրիսթի-անլար Տուլչինօտա 1858 թարիխինտէն պէրի իսքեան իթմէքտէ տիր-լէր։

Տուլչինօեու չիմնի Արնավուտ-լար Իւլքիւն , Թիրքլեր Օղիւն , վէ Սբրպլբլար Ուլչին թէսմիեէ իթ-տիքլէրի հալտէ , գաղթիլլէ Ուլչի-նուտ , պատէհու Օրչինուտ թէսմի-եէ օլունմուշ տուր։

Բօմա իմբէրատթօրլուղունուն թագ-տիմինտէ , Տուլչինօ , օն պիրինճի տարա գատար Եարդ իմբէրատթօր-լուղունա թատրի օրմուշ տուր։ Օլ թարիխտէ Պիլանթէնկեր , Սբրպլբ-լար վէ Մաճարլբլար վէ Վէնէտիք-լիլեր թարաֆընատան մաղլուպ օլ-տուղլարընատան , Տուլչինօ շէհրի 1408 տէնէսինէ տէկին Սբրպլբլարընն, վէ տօնրա 1571 թարիխինէ գատար Վէնէտիքլիլերին եէտաբ իսթիլասընա գալմշլ տբր։

1571 տէ Ամէնա բաշա , տէվլէթի Ալիեէ նամինա օլարադ Տուլչինօեու ֆէթհ իթմիշ , վէ Վէնէտիքլիլեր 1718 տէ շէհրի մէղքիւրու Օսման-լըլարատան կէրի ալմագլրդա բէք չօղ չալըշմշլար իսէ ատ , մուվաֆ-ֆագ օլամմշլար տբր։

Շէհիր 1878 տէնէսինէ գատար տապլշ իւզրէ գալբդ , օլ թարիխ-տէ Գարատաղլար Բլանէմաղընն թահթը գօմնատաքընատա օլտուգ-լարը հալտէ , գանլը մուհարեպէ-լէրինէ իսթիտաբ իթմիշլէր , վէ շէհրին մուհաֆըզլարը 1000 նու-ֆուս գայպ իտիպ , 500 նէֆէր տէ էսիր վիրմիշլէր տիր։ Պունլարատան մատատա , գալիպլերին եէտինէ իշ ատնճաղ , պէշ թօր վէ 1500 թիւ-ֆէնք կէչիպ , քէնտիլէրինատէն տէ 180 մագթուլ վէ 300 մէճբուհ վուգ-ու պուլմուշ տուր։

Էնապի մուհարեպէտէ , շէհիր ամէնշ վիրիպ , գըսմը քիւլլիսի-խարատ օլմուշ , վէ տօնրա Գարա-տաղլար Տուլչինօլուլարը գազան-մաղլըգա չալըշմշլար տբր։ Մէմուլ օլունուր քի , շու մէսելէնին հալի գանը պիր մուհարեպէ իտիրմէքտի-զին վէ մուզիրը պիր թօր ամէչինէ իպթիտաբ օլունմագօրզին վուգու-զլուշահագ տբր , գիրա մատազլարդ գանը պիր մուհարեպէ , եռիսա պիր թօր ամէչի վուգու պուլար իսէ , Թամիրի միւշքիլճէ պիր թա-գըմ խաչապաթ զուհուրա կէլմիշ օլուր։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՇԱՐԳԻ

Սեպտ. 17 թարիխլի Ֆիլիպէտէն եաղբլըգ , Գուրիէ ա'Օրիանատա կէօ-րիւլէն պիր մէքթուպատան ամիտէ-քի ֆըգրլարը իսթիխրաճ օլուն-մուշ տուր։

« Տէրիսատատէթատէն հարէքէ-թիմնէն օտնրա , Իտրինէէ վասլ օլտուտ , վէ պիր հաֆթա գատար օրատա գալարմ ։ Բուսլարընն թահ-թը իսթիկասընատա օլտուղու զէման պու շէհրի քէմալի հեհէճան վէ էրերի իշինտէ կէօրմիշ իրէն , պու կիւնքի կիւն շէհրի մէղքիւր պանա խալի վէ վիրան պիր մահէլլ կիպի կէօրիւնտիւ ։ Էտիրնէէտ էմրի թիւ-ճարէթի հէմման հիշ մէսապէսինտէ պուլունուգ , զիեատէ ֆագբրլրդ վէ ումումի պիր բահաթսըզլրդ հիւքմ իթմէքտէ տիր։ Վէ էմմալ ու էշեա մնթլուգ օլան ատրէճհէտէն օլ գա-տար զիեատէ տիր քի , չարշըլար վէ ճիմար քէօյլիլէր , մահսուլլէրինի զատէթ տան ֆիեատթէ սատմագտա օլտուգլարը հալտէ պիրէ , կիւճլիւք-լէ միւշթէրի պուլմագտա տբրլար։ Պու սէպէպլէ օգգասը ան բարատա զատէթ կիւգել այմալար , վէ քէ-զալիք գբյմաթը օլմնատարագ , տի-կեր մէյվէլէր վէ սէպէպլէր կէօր-սիմ ։ Մէմլէքէթատ ուֆագլրդ ագչէ տուա եօգ տուր , հաթթա պիր մէճիտիեէ պօղտուրմագ իշին պիւյիւք կիւճլիւք չէքիլմէօր , վէ սարրաֆլար Օսմանը բարատ եէրի-նէ Բուս դօբէյի վերիեօրլար։ Լիրա էտիրնէտէ 120 դրուշա տբր, պունատէն ալէյհ մէթալիք ատ 10 բարա եէրի-նէ 13 բարա իթմէքտէ օլտուղունա-տան , մէթալիք իկէ հիսապ կէօր-մէք մուշքիլ տիր։ Պու ույկուն-ատգուլուղուն վէ մէղքիւր ուֆագլրդ սբդքենթլըընընէ էնտիւնիւ տրմագ իշին, միկէլի միւսլիմէլիֆէ քիլիսէլերի պիր դրուշլուգ , 20 վէ 10 բարալրդ պի-լէթլէր չբգտրմշլար տբր քի, պունլար կէչէր ագչէ կիպի թէտավիլ իքմէքտէ տիր։ Մուսլիմարէն պիր Աճէմ պու պիլէթլէրին գալդընը չբգտրմագլրդր թէճրիպէ իթմիշ իսէ տէ , քիլլիեէթլի պիր մբգատար թէտավիլե չբգտրմագտան էվվէլ , ախր ու կիրիֆի օլտունմուշ տուր։

« Սեպտ. 10 ունճու ատատհրոր , Ֆիլիպէ թրէնիյէ էտիրնէտէն հարե-քէթի էլլէտիմ ։ Գարա ատաճ մէվ-գիֆինտէն պիր աղ մէսաֆէտէ վա-գբ Աբատ նէհրի իւզերինտէ չբմէն-տրֆէր գումբանեասը թարաֆրն-ատան ինչա օլունուգ , տիվարատան եաբբլմշ գալն տիրէ բլէր իսէ թատթատրմուշ օլան եէնի տէմիր քէօբրիեիւ կէօրտիկիմտէ , թէ-հայլիրատէ գալարմ ։ Եագընատա իշ-լէթիլէճէք օլան պու քէօբրիւ , հա-դբգաթէն չայեանը տիգգամ տբր , վէ էտէվմթքընն սիրտարբշ օլունմուշ օլատաղա Պրիսէլէտի Ֆինէթ գումբանեասը,յա քէօբրիւնիւն տի-վարլարը,յա վաղը ամկիթքընա նէ-զարէթ իթմիշ օլան Ֆրանսըզ մի-հէնթարխինէ պատի չէրէֆ ու լիֆ-թիսաբ տբր։

« Պիր գաչ կիւն տիւր Ֆիլիպէտէ պուլունմագտաեբմ , լարին պու-լատա , էտիրնէտէն ատահա զիեատ-տէ ատատէթի հալ վէ էմրի թիճա-ըէթճէ մուամէլաթի մէվճուտ օլտու-ղունու թահգըգ էյլէմիմ ։

« Տիւնքի կիւն , հէր բէնչէնպիհ կիւնիւ պուլատա քիւչատ օլունան բաղատա պուլունուտ։ Մէղքիւր բաղար եէրինտէ ճիմար մահէլլէրին քէօղիւլէրի , չիֆթիլիքլէրինին վէ պաղչէլէրինին մահսուլաթընը ատթ-մանտա դօյմագատա տբրլար , վէ պու բաղատատան մագսէտ իսէ , շէհիր էհալիսինին իհթիեաճաթը զարու-րիեէսինի սաթմաքրմագտան իպա-ըէթ օլատաղ ճիհէթլէ , հիւքիւ-մէթ , պիր թագըմ մէնֆատաթբէ-ըէսմանընն եալընըզ քէտան մէն-ֆատաթլարը եօլունատա էհալիյի իղ-բար իթմէմէլէրի իշին թէտավիրի լաղմէյի իթթիխաղ էյլէմիշ տիր։ Նասրլ քի պաղդալը պու բաղար եէրինտէն պիր օգգասան զիեատ ատաէ եաղ մուպատաեա իսէ մէղքէր , տիկէր քիւչիւք թաճիրլէր տախի պու թէնպեհ ալթընատա պուլուն-մագտա տբրլար։ Քէօյլիլէր, սամ-տբգլարը մահսուլաթ ագչէսինին եիւզատ ալթմիշընը ալէտաէվլեեէ ֆա-միլիալարընընն իհթիեաճաթը իշին տարքի իթմէքլէրի հալտէ , էլպէլ-թէ շէհրին թիճճարը հալդերինատէն խոշնուա օրմալը տբրլար։

« Հէր բէնչէնպիհ ագշամ , ատ-քէրի միւղիգա , շէհրին էն կիւզել մահէլլէրինատէն պիրի օլան Սաամ Թէրէ նամ մահէլլէտ թէրէնինիմ-տագ օլմագտա տբր։ Իշպու սէյր եէրինէ պէն տախի կիթմիմ , վէ օ-բատա պիր թագըմ էվրօբաբեարի միխթէլիֆ կաղինօլար պուլունուտ-ղունու , վէ Ֆիլիպէ էհալիսինին ի-լերտէ օլան թագըմընընն պուրատա կէլտիկինի կէօրտիմ։

« Եունան գավմընընն պուրատա թաղեիգ ալթընատա պուլունուտուղու-նու իշիթմիշ օլտուղումտան , միլիս ատքէրի միւզիգատընընն Թրաֆիաթա-նընն Պրինտիպիսինի իքմալ իթտի-ատէն սօնրա , պիր Եունան հավասը թէրէնինիմտագ օլտուղունու իշիթ-տիկիմտէ թէատճիւպատէ գալտրմ։ Բումիտրընն պուրատա հայիզ օ-տուգլարը միւսատատէ եաղընընը պու օրմանընը , Նասրլ քի մալիմիմինիզ տիր , Ֆիլիպէ թիճարէթինին պիւ-յիւք գբյմը տա քէնտի եէտէրինա-տէ պուլունմագտա տբր։ Պուրատա հէր քէս սերդէսթ օլուգ , իսթէր ֆէս իկէ , իսթէր սարբդ իկէ կէզ-պիկիր , վէ քիմսէտէն հաղարէթ կէօրմէքլիք գօրգուսու եօգ տուր։ Համթա ֆէս կիեէնէ հաղարէթ իսէնին , մանթլաղ սուրէթատ թու-թուրուգ , միճազատ իտիլճէկինէ չիւպհէ ճայիզ ատյիլ տիր։

« Ֆիլիպէ ճիմարլարընատա վագբ օլուգ , էհալիսի հէմման քեամիլէն Բում օլան վէ Բօսօպ տաղը էթթի-յինատ պուլունան Սթանիմագա նամ պիպիլ գատապատա սէյեա-համթմնա , Բումիար ալէյհինատ վուգուլ բիմատեէթ օլունան թատա-ռիեատթ վէ թաղեիգատթն քեամի-լէն ապ ու էսասը օրմատընը թատ-ռիգ իթտիմ ։ Մահէլլի մէղքիւրատ խանէ վէ մաղազա գաբուլարը իւ-զերինատ , Բումճա եաղբրմշ օլա-դբ պիր թագըմ , մէսէլա , Էլիուշ Տէֆթերի Սէլչուքատան էտէտէկ մաղլարը, Թէրճէֆիլ Դահվլիեանէտ , Եունան ըզթա-ռատը , վէ այիրէ կիպի արմալար կէօրտիմ ։ Պունլարատան մատատա , Սթանիմագատա, դբզ վէ էրքէք չօ-ճատգլարը իշին իբի մէքթէպ, քիւ-չիւք չօճուգլար իշին պիր մէճճա , պիր եանընն գուլէսի , վէ թէքմիլ էտէվմթքյա իւշ ատէա թուլում-պա պուլունմագտա տբր։

« Սթանիմագատան գամթը իկէ թա Վօսինատա գատար կիմթամ։ Վօսինա տէնիզին մահէլլ , Բօսօպ տաղլարը էթթէյինատ կիւզել մէվ-գբտը ճիհէթիյլէ մէշհուր պիր մա-նատիքը օլուգ , պու մանատիքընն տէրուտինատ խայլիճէ պիպիլ-քիւք պիր քիլիսէ վար տբր։ Նէֆ-սի մանատիքրա կէլինճէ , պունուն բուհարան օտալարը պիր թագըմ տայիրէլէրէ թահմիլ խարիմշ օ-տուգունատան , եաղ մէվսիմինի կէ-չիրմէք իշին կէլէն Ֆիլիպէ ֆամիլ-եալարընա քիրա իկէ վիրիրմէքտէ տիր։ Պէնի Սթանիմագատա կէթի-ըէն Բում գամթրրճբլար իկէ կէօ-բիշատիմ։ Պունլար պանա, միլլէթ-ճէ արզուլարընն հալէա պագի օ-լուգ , ֆագամ տօղրուեու սէօյլէ-մէք լազբմ կէլիր իսէ , շիմտիքի ի-սատէ ալմքնատա , էվվէլքի իտարէ-ատէն տահա բահամ օտուգլարընը , վէ հիշ ատյիլ իսէ , պու կիւնքի կիւն էմիլյէթի ումմուիեէնին թէ-էմին խիրմիշ խատկինի , վէ ատ-քէր ֆիլարիեէրինատէն , Զէրքէպէր-ատէն վէ ատյիր սերսերիլէրատէն գօրգ-մաեարագ , պազարընատա վէ թար-լարընատա չալըշատիքքէրինի սէ-օյլեատիլէր ։

« Բումէլիի Եարդի մահսուլու , էվվէլի պահարատա հասբլ օլան իւ-միալէրի սատիհէ չբգարմամբշ տբր։ Շիմտիատէն պուզատայը Իսթանպոլ քիլէսի 40 դրուշա ֆբրլամբշ տբր , վէ խարիճէ , էվվէլքի սէնէլէրին օր-թա տէրէճէսինատէն աղ պուզատայ իսրաճ օլունատիլէճէք տիր։

« Հիւքիւմէթ , եիւզատ օն թէն-զիլ իյէ ատարքն քէօյլիւէր թարա-ֆընատան իսթիզամ իտիրմէսինի թէշ-

---

զանեկէթ վերիվերիշ խսէ ատ , բաշայի միւմանիէյհ պուտնա հաճէթ գալմաեաճաղը իւմիսնի պէնան կալէմիշ տիր։

Արնավուտ բուէսատաք խսէ Տուլչինօնան թէրքինի դապալ իթմէ-յիպ , Արնավուտալուգ տախիլինտէ գալմասընը միւսիրրանէ թալէպ իթ-միշէր տիր։ Արնավուտալարընն թօբ-լարը վէ դուվվէյի քիւլլիեէլերի պուլունտուգանտան , Բիրա բաշա մէվճուտ օլան տուքէր իկէ թէտա-պիրի ուէրիա իթթիխաղ իտէմէեէ-ճէկինի իֆտաէ իթմսէքտէ իմիշ ։

Բակիւզատան մէղքիւր դաղէթա-եա եաղբլտրղընա կէօրէ , Լօյա գումբանեասը վաբօրլարընատան Նիլ նամ վաբօր , Գաթարատան ա-տաբղը է նիւմէրօլու ատքէրի մուգի-գասը տախիլինտէ օլտուղու հալտէ Բակիւզա լիմանընա թէճէմմիւ իթմիշլէր տիր։

Իշպու քիւչիւք լիմանընը վաղի-եէթ վէ թարիխի հագգընատա պա-ղը մանրումաթ իթտաբ , օղուեանդա-ըընմէղճա ֆայտէտէն խալի ատյկ տիր զանն իտէրիզ։

Տուլչինօնան, Բակիւզա կէպի իբի լիմանը վար տբր։ Պիրիսի չէհրէ եաղընն օլուգ , քիւչիւք տիր , վէ չօղլուգ տէրինլիկի եօգ տուր , վէ էն զիեատէ 200 թօնէլաթօլուգ սէ-ֆինէլէրի իսթիպաղ իտէպիլիր։

Պիյիւք սէֆինէլէր Վալ տի Բօչէ լիմանընատա ատահա զիեատէ էմին հալտէ պուլունուգ , իշպու լիման իսէ , Տուլչինօ իշին , Բակիւզանընն Կրավօզատը տիմէք տիր։ Պունունա պէրապէր , պօղազընն էնին օրմանտաը ճիհէթլէյլէ , Լօյա գումբանեասը վաբօրլարը քէնտիկէրինէ Սան Ճիօ-վաննի տէ Մէտուա նամմանհէլի լի-ման իթթիխաղ իթմիշլէր իսի , վէ տօնրա Եգօրանընն քէսպի էհէմ-միեէթի իթմէսինատէն , Տուլչինօ տա-խի էհէմմիեէթի դազանմշ տբր։

1860 տա , Տուլչինօտա տէնիզ իւ-զերինտէ օլարադ 190 գըթա նադլի-եէ սէֆինէսի պուլունուգու թադ-տիրատ , պու կիւնքի կիւն էն չօղու 70–80 սէֆային պուլունմագտա տբր։ Ավթրիանընն սէֆայինի հաբսիեէսի ինչա օլունուգու զէմանա տէկին, Տուլչինօ գուրսան սէֆինէլէրինին եամաղը օլուգ , պունտա 400 գը-թա սէֆայինէ գատար թէճհիզ ի-տիրմիշ տիր։ 1815 տէն պէրի տիր , Ավթրիա հարպ սէֆինէլէրի սէ-ֆիան պու ֆէնալըղընն էօնիւնիւ ալ-մշլար տբր , ֆագաթ մէղքիւր գուրսան սէֆինէլէրի , մուախխա-ըէն , Եուտան իսթիգլալիեէթի մու-հարեպէսի զէմանընատա տէվլէթի Ալիեէթ ֆայտէլի սուրէթատ խըտ-մէթ իթմիշլէր տիր։

Շէհրին եիւքսէք թարաֆը իշ գալէա իյէ պիրլիքատ օլտուղու հալտէ , միւճէտատէն ինչա խիլ-

---

միշ օլան շէհիրատէն քիւչիւք լիման իյէ այրըլմշ օլուգ , պու կիւնքի կիւն տէրուտինատ ատճաղ 80 խանէ վար տբր , վէ պունլարընն նըսֆը տա զայրի մէսքիւն տիր։ Իշ գա-լէ , միւհքեմ տիվարլար իյէ իհտա-թա խիրմիշ օլուգ , շիմտիկէրատ ֆայտէսի եօգ տուր։ Պու գալէ , Մօղուրա վէ Գլօմնադ թէրէլէրի լու-զէրինտէ տիր։

Եէնի շէհիր խսէ , թագրիպա 400 խանէյի միւշթէմիլ օլուգ , տէրու-նինտէ 2800 Խպամ տաքին օլտու-ղու կիպի , օն իքի տէ Սբրպլը ֆա-միլեասը վար տբր։ Պունլար 80 նու-ֆուսու ճամի օլտուղու թագտիր-տէ , Բում քիլիսէսինէ թագի տիր-լէր։ Դաթօլիք օլարադ տախի 8 ֆամիլեա վար տբր , պունլար տա 48 քիշի տիրլէր։ Պունլարատան պաշ-գա 80 նէֆէր գատար տա Զինկեա-նէ պուլունմագտա տբր։ Խրիսթի-անլար Տուլչինօտա 1858 թարիխինտէն պէրի իսքեան իթմէքտէ տիր-լէր։

Տուլչինօեու չիմնի Արնավուտ-լար Իւլքիւն , Թիրքլեր Օղիւն , վէ Սբրպլբլար Ուլչին թէսմիեէ իթ-տիքլէրի հալտէ , գաղթիլլէ Ուլչի-նուտ , պատէհու Օրչինուտ թէսմի-եէ օլունմուշ տուր։

Բօմա իմբէրատթօրլուղունուն թագ-տիմինտէ , Տուլչինօ , օն պիրինճի տարա գատար Եարդ իմբէրատթօր-լուղունա թատրի օրմուշ տուր։ Օլ թարիխտէ Պիլանթէնկեր , Սբրպլբ-լար վէ Մաճարլբլար վէ Վէնէտիք-լիլեր թարաֆընատան մաղլուպ օլ-տուղլարընատան , Տուլչինօ չէհրի 1408 տէնէսինէ տէկին Սբրպլբլարընն, վէ տօնրա 1571 թարիխինէ գատար Վէնէտիքլիլերին եէտաբ իսթիլասընա գալմշլ տբր։

1571 տէ Ամէնա բաշա , տէվլէթի Ալիեէ նամինա օլարադ Տուլչինօեու ֆէթհ իթմիշ , վէ Վէնէտիքլիլեր 1718 տէ շէհրի մէղքիւրու Օսման-լըլարատան կէրի ալմագլրդա բէք չօղ չալըշմշլար իսէ ատ , մուվաֆ-ֆագ օլամմշլար տբր։

Շէհիր 1878 տէնէսինէ գատար տապլշ իւզրէ գալբդ , օլ թարիխ-տէ Գարատաղլար Բլանէմաղընն թահթը գօմնատաքընատա օլտուգ-լարը հալտէ , գանլը մուհարեպէ-լէրինէ իսթիտաբ իթմիշլէր , վէ շէհրին մուհաֆըզլարը 1000 նու-ֆուս գայպ իտիպ , 500 նէֆէր տէ էսիր վիրմիշլէր տիր։ Պունլարատան մատատա , գալիպլերին եէտինէ իշ ատնճաղ , պէշ թօր վէ 1500 թիւ-ֆէնք կէչիպ , քէնտիլէրինատէն տէ 180 մագթուլ վէ 300 մէճբուհ վուգ-ու պուլմուշ տուր։

Էնապի մուհարեպէտէ , շէհիր ամէնշ վիրիպ , գըսմը քիւլլիսի-խարատ օլմուշ , վէ տօնրա Գարա-տաղլար Տուլչինօլուլարը գազան-մաղլըգա չալըշմշլար տբր։ Մէմուլ օլունուր քի , շու մէսելէնին հալի գանը պիր մուհարեպէ իտիրմէքտի-զին վէ մուզիրը պիր թօր ամէչինէ իպթիտաբ օլունմագօրզին վուգու-զլուշահագ տբր , գիրա մատազլարդ գանը պիր մուհարեպէ , եռիսա պիր թօր ամէչի վուգու պուլար իսէ , Թամիրի միւշքիլճէ պիր թա-գըմ խաչապաթ զուհուրա կէլմիշ օլուր։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՇԱՐԳԻ

Սեպտ. 17 թարիխլի Ֆիլիպէտէն եաղբլըգ , Գուրիէ ա'Օրիանատա կէօ-րիւլէն պիր մէքթուպատան ամիտէ-քի ֆըգրլարը իսթիխրաճ օլուն-մուշ տուր։

« Տէրիսատատէթատէն հարէքէ-թիմնէն օտնրա , Իտրինէէ վասլ օլտուտ , վէ պիր հաֆթա գատար օրատա գալարմ ։ Բուսլարընն թահ-թը իսթիկասընատա օլտուղու զէման պու շէհրի քէմալի հեհէճան վէ էրերի իշինտէ կէօրմիշ իրէն , պու կիւնքի կիւն շէհրի մէղքիւր պանա խալի վէ վիրան պիր մահէլլ կիպի կէօրիւնտիւ ։ Էտիրնէտէ էմրի թիւ-ճարէթի հէմման հիշ մէսապէսինտէ պուլունուգ , զիեատէ ֆագբրլրդ վէ ումումի պիր բահաթսըզլրդ հիւքմ իթմէքտէ տիր։ Վէ էմմալ ու էշեա մնթլուգ օլան ատրէճհէտէն օլ գա-տար զիեատէ տիր քի , չարշըլար վէ ճիմար քէօյլիլէր , մահսուլլէրինի զատէթ տան ֆիեատթէ սատմագտա օլտուգլարը հալտէ պիրէ , կիւճլիւք-լէ միւշթէրի պուլմագտա տբրլար։ Պու սէպէպլէ օգգասը ան բարատա զատէթ կիւգել այմալար , վէ քէ-զալիք գբյմաթը օլմնատարագ , տի-կեր մէյվէլէր վէ սէպէպլէր կէօր-սիմ ։ Մէմլէքէթատ ուֆագլրդ ագչէ տուա եօգ տուր , հաթթա պիր մէճիտիեէ պօղտուրմագ իշին պիւյիւք կիւճլիւք չէքիլմէօր , վէ սարրաֆլար Օսմանը բարատ եէրի-նէ Բուս դօբէյի վերիեօրլար։ Լիրա էտիրնէտէ 120 դրուշա տբր, պունատէն ալէյհ մէթալիք ատ 10 բարա եէրի-նէ 13 բարա իթմէքտէ օլտուղունա-տան , մէթալիք իկէ հիսապ կէօր-մէք մուշքիլ տիր։ Պու ույկուն-ատգուլուղուն վէ մէղքիւր ուֆագլրդ սբդքենթլըընընէ էնտիւնիւ տրմագ իշին, միկէլի միւսլիմէլիֆէ քիլիսէլերի պիր դրուշլուգ , 20 վէ 10 բարալրդ պի-լէթլէր չբգտրմշլար տբր քի, պունլար կէչէր ագչէ կիպի թէտավիլ իքմէքտէ տիր։ Մուսլիմարէն պիր Աճէմ պու պիլէթլէրին գալդընը չբգտրմագլրդր թէճրիպէ իթմիշ իսէ տէ , քիլլիեէթլի պիր մբգատար թէտավիլե չբգտրմագտան էվվէլ , ախր ու կիրիֆի օլտունմուշ տուր։

« Սեպտ. 10 ունճու ատատհրոր , Ֆիլիպէ թրէնիյէ էտիրնէտէն հարե-քէթի էլլէտիմ ։ Գարա ատաճ մէվ-գիֆինտէն պիր աղ մէսաֆէտէ վա-գբ Աբատ նէհրի իւզերինտէ չբմէն-տրֆէր գումբանեասը թարաֆրն-ատան ինչա օլունուգ , տիվարատան եաբբլմշ գալն տիրէ բլէր իսէ թատթատրմուշ օլան եէնի տէմիր քէօբրիեիւ կէօրտիկիմտէ , թէ-հայլիրատէ գալարմ ։ Եագընատա իշ-լէթիլէճէք օլան պու քէօբրիւ , հա-դբգաթէն չայեանը տիգգամ տբր , վէ էտէվմթքընն սիրտարբշ օլունմուշ օլատաղա Պրիսէլէտի Ֆինէթ գումբանեասը,յա քէօբրիւնիւն տի-վարլարը,յա վաղը ամկիթքընա նէ-զարէթ իթմիշ օլան Ֆրանսըզ մի-հէնթարխինէ պատի չէրէֆ ու լիֆ-թիսաբ տբր։

« Պիր գաչ կիւն տիւր Ֆիլիպէտէ պուլունմագտաեբմ , լարին պու-լատա , էտիրնէտէն ատահա զիեատ-տէ ատատէթի հալ վէ էմրի թիճա-ըէթճէ մուամէլաթի մէվճուտ օլտու-ղունու թահգըգ էյլէմիմ ։

« Տիւնքի կիւն , հէր բէնչէնպիհ կիւնիւ պուլատա քիւչատ օլունան բաղատա պուլունուտ։ Մէղքիւր բաղար եէրինտէ ճիմար մահէլլէրին քէօղիւլէրի , չիֆթիլիքլէրինին վէ պաղչէլէրինին մահսուլաթընը ատթ-մանտա դօյմագատա տբրլար , վէ պու բաղատատան մագսէտ իսէ , շէհիր էհալիսինին իհթիեաճաթը զարու-րիեէսինի սաթմաքրմագտան իպա-ըէթ օլատաղ ճիհէթլէ , հիւքիւ-մէթ , պիր թագըմ մէնֆատաթբէ-ըէսմանընն եալընըզ քէտան մէն-ֆատաթլարը եօլունատա էհալիյի իղ-բար իթմէմէլէրի իշին թէտավիրի լաղմէյի իթթիխաղ էյլէմիշ տիր։ Նասրլ քի պաղդալը պու բաղար եէրինտէն պիր օգգասան զիեատ ատաէ եաղ մուպատաեա իսէ մէղքէր , տիկէր քիւչիւք թաճիրլէր տախի պու թէնպեհ ալթընատա պուլուն-մագտա տբրլար։ Քէօյլիլէր, սամ-տբգլարը մահսուլաթ ագչէսինին եիւզատ ալթմիշընը ալէտաէվլեեէ ֆա-միլիալարընընն իհթիեաճաթը իշին տարքի իթմէքլէրի հալտէ , էլպէլ-թէ շէհրին թիճճարը հալդերինատէն խոշնուա օրմալը տբրլար։

« Հէր բէնչէնպիհ ագշամ , ատ-քէրի միւղիգա , շէհրին էն կիւզել մահէլլէրինատէն պիրի օլան Սաամ Թէրէ նամ մահէլլէտ թէրէնինիմ-տագ օլմագտա տբր։ Իշպու սէյր եէրինէ պէն տախի կիթմիմ , վէ օ-բատա պիր թագըմ էվրօբաբեարի միխթէլիֆ կաղինօլար պուլունուտ-ղունու , վէ Ֆիլիպէ էհալիսինին ի-լերտէ օլան թագըմընընն պուրատա կէլտիկինի կէօրտիմ։

« Եունան գավմընընն պուրատա թաղեիգ ալթընատա պուլունուտուղու-նու իշիթմիշ օլտուղումտան , միլիս ատքէրի միւզիգատընընն Թրաֆիաթա-նընն Պրինտիպիսինի իքմալ իթտի-ատէն սօնրա , պիր Եունան հավասը թէրէնինիմտագ օլտուղունու իշիթ-տիկիմտէ թէատճիւպատէ գալտրմ։ Բուսլարընն պուրատա հայիզ օ-տուգլարը միւսատատէ եաղընընը պու օրմանընը , Նասրլ քի մալիմիմինիզ տիր , Ֆիլիպէ թիճարէթինին պիւ-յիւք գբյմը տա քէնտի եէտէրինա-տէ պուլունմագտա տբր։ Պուրատա հէր քէս սերդէսթ օլուգ , իսթէր ֆէս իկէ , իսթէր սարբդ իկէ կէզ-պիկիր , վէ քիմսէտէն հաղարէթ կէօրմէքլիք գօրգուսու եօգ տուր։ Համթա ֆէս կիեէնէ հաղարէթ իսէնին , մանթլաղ սուրէթատ թու-թուրուգ , միճազատ իտիլճէկինէ չիւպհէ ճայիզ ատյիլ տիր։

« Ֆիլիպէ ճիմարլարընատա վագբ օլուգ , էհալիսի հէմման քեամիլէն Բում օլան վէ Բօսօպ տաղը էթթի-յինատ պուլունան Սթանիմագա նամ պիպիլ գատապատա սէյեա-համթմնա , Բումիար ալէյհինատ վուգուլ բիմատեէթ օլ

մուզիրբէ մալիւմ օլսուզու կիպի, Թէրճիւմանը Հագբգաթա էվվէլա Դանիէլ Պաղտասարօֆ, վէ պատէ. հու Բարշամ իմզասը,յա, պիրի վիէննատան, վէ տիկէրի տախի պուրատան կէօնտէրիմիշ օլսուզու հալտէ տէրճ իտիլէն ճահիլճէ մէ.քթուպլար իլէ, մէզքիւր զաղէթա թարաֆընտան վիրիլէն ճէվապլար տախի, մէզքիւր զաղէթաեբ օգուեան զաթլարա մալիւմ տուր։

Պունդան տա պաշգա, էրզրումտան պիր էվլօպա զաղէթասընա եաղլըպ տա, օնտան տա ալընարագ, քէզալիք Թէրճիւմանը Հագբգաթատա տէրճ իտիլէն պիր եաման տօլմասը մէ.քթուպուն սուրէթի տախի, մա թէէսիւֆի ազիմ, Մասիատէ վէ օրթա վագբֆը զաղէթատա օգունմուշ տուր։

Մէզքիւր իբի միլլէթ զաղէթալարընտա տէրճ իտիլէ.քատէ օլան մէզքիւր պէնտէր իլէ մէ.քթուպլարը, պիզիմ տէրճ իտիպ տէ, լաղըմ կէլէն ճէվապ վէ միւթալաաթը պէեան իթմէմէմիզ, պիր չօգ զաթլարընա մէրագ վէ թէճաճճիւպլէրինի թահրիք էյլէմէ.քատէ օլսուզունատան, պագբլար սէպէպինի սիւալ էյլէմէ.քատէ տիրլէր։

Մէրգուման զաթլարըն թէճաճճիւպլէրի հագդսըզ տէ.յիլ տիր. լաքին պիզիմ տէ սիւքիւթի իթթիխազ իթմէմիզ, պիլա սէպէպ վէ պիլա հագդ տէ.յիլ տիր։

Պիր զաղէթաճընին պօրճու, ուսմուման մէնֆաաթընը քէնտույէ պիր նիշանկեահ թանքեարագ, ագլընը իրտիկի մէրթէպէ, տօղրուեու վէ էյրեյի սէօյլէմէ.ք, իտապէր վիրմէ.ք օլսուզու կիպի, հագդբ տախի, էհալիտէ, մուհա.քէմէ, թահսին, թէ.քտիր, թասհիհ, ճէվապ պէ.քէմէ.ք տիր։

Պիթիւն մէտէնի տիւնեատա պու պէօյլէ տիր, վէ ագլ ու ֆի.քրի պէչէրի տէ պունուն պէօյլէ օլմասընը խատպէր վիրմէ.քատ տիր, վէ երկիրմի սէնէատէն պէրու տէ, պիզ պունու պէօյլէ պիլմէ.քատ, վէ պէօյլէ կէօրմէ.քատ իտիր, հալպուքի իչ տէօրթ, վէ ալէլխուսուս իբի սէնէատէն պէրու, պունուն տապան տապանա զբտաբ կէօրիւլմէ.քատ տիր. չէօյլէ.քի, չիմտի հէր.քէս, կիւեա աղդասէր օլմուշ իմիշ, վէ պու ագդասէրլիկիտէ պիզ պիլմէ.քատէ աէ.յիլ իմիշիզ, վէ պու եէնի աղդասէրլիք, էօյլէ ալէմին պիլտիկի կիպի օլմաեըպ, իլա պաշդա տիւրլիւ իմիշ. եանի, էրմէնիլիք նամընա, հէր նէ.քի եաղբբը վէ եաբբբը իսէ, մութլաղ սուրէթատէ պէ.յէնիլմէլի վէ բէ.ք ալէա տբը տէ. նիլմէլի իմիշ, ապա վէ ապա գրիթիգ իտիպ վէ գարշը սէօյլէնիլմէմէլի, վէ չաբբբդ, վէ պօղուգ, վէ հագդսբզ, վէ չիրքին, վէ մուզիրը սուրէթի վէ թարաֆը կէօսթէրիմէմէլի իմիշ. էօյլէ եաքմագբբդ, միլլէթէ տիւշմէնլիք, խոյինլիք, վէ զաատարբբդ իմիշ։

Մէսէլա, էրմէնիլիք մէնֆաաթընա օլսուզու հալտէ, պիրիսի չրգաբաա գապագ թէվիկինտէ նար պիթէր տէտի՞մի. հէմ ինանմաբը, վէ հէմանէ թագվիյէթ վիրէրէ.ք, հայհայ, պաշրմբզ գատար տիմէլի, վէ քէղրլիք, պիրի տէ չբգաբատա աեբն գրրգ պէշի տիր տէտի՞մի, օնա տախի գավուգ սալաեարագ, էվվէթ քերէմէթ պուեուրտունուզ տիմէլի. եօգ, մուղայիրի օլարագ, այ էֆէնտիմ, հիչ գապագ տալընատա նար պիթէ՞մի, վէ հիչ աեբն գբրգ պէշի օլո՞ւրմու տէ.յի միւթալաա պէեան իթա՞ին մի, անինտէ հագարէթ եբլաբբմիրբ եաղմաեա պաշլար, օլ վագբթ, խայինի միլլէթ օլուբսուն, ճասսա՞ա օլուբսուն, ֆէնա՞ատէմ օլուբսուն։

Վագա, տօղրուեու սէօյլէմէ.ք վէ եաղմագ, վէ էֆքեարը պաթբլէ.յէ գաատար իչբգմագ, կիւճ վէ բէ.ք կիւճ պիր չէ.յ տիր, վէ ումումա խբամէթ իթմէ.քլիկէ չբգբշան տախի, պունլարը, եվվելնատէն պիրմէլի վէ կէօզէ ալմալը տբը. լաքին, իշ եաղբնը հագարէթատէ գալմագտա տէ.յիլ տիր. իլա, օնտան տա պէաթերի վար տբը, չէօյլէ.քի, տօղրու պիր չէ.յ եաղբն տա, միլլէթին, վէ տահա տօղրուտու միլլէթէ խբամէթ իտէնլէրին իսէթալաբբնը վէ չարբբդբբդլարբընը կէօթէրմի՞մի, զաղէթաեբ պբբաղմագտա տբբրար. վէ պունատան տա իբի պիսիւք զարար տօղմագտա տբը. պիրինճիսի զաղէթա տիւշարբ զարար օլմագտա, վէ իբինճիսի տախի, միլլէթի պատթմագտա, վէ իլաճ եէրինէ զէհիր եութտուրմագտա օլան զաղէթալար, տահա զիեատէ մէ.յտան պուլարագ, քէնտի միւտահինլիք.լէրինի վէ ճիզվիթլիք.լէրինի, տահա մէնֆաաթը սուրէթատէ իճրա իտէպիլմէ.քատ տիրլէր։

Պու էօյլէ պիր ֆէնալբգ տբը քի, տէֆի չարէսի միմբին տէ.յիլտիր. չիւնքի, օլ գատար նատանլբգ վարտբը քի, հիչ տէ.յիլ իսէ, օգուեուպ տա, եա ինանաֆ իւզբէ, տօղրուեու գապուլ իթմէ.քատ, վէ եախոտ եանլբզ վէ եաման զանն իթմի.լէրինի ճէրհ վէ թէ.զիպ իթմէ.քատ տէ.յիլ տիրլէր. պունարբն էն ագբլբբարբընբն, էն տիլլէրինին, վէ էն վիճտանդրարբընբն, էն պիչիւ.ք մուհապէմէլէրի վէ էն պիչիւ.ք բաճնարբը, եաղբլանը օգումմագ, վէ էլինտէն կէլտիկի գատար տա, տա.յերլէրէ օգութատուրմամագլբզա չալբշմագ տբը։

Պու կիտիշտէ պուլունան պիր միլէթատէ զաղէթաճբլբգ օլամազ, վէ նասբլ քի տէ օլամամագտա տբը. կիւնտէն կիւնէ միլլէթիմիզատ, զաղէթաճբլբգ բուհու սէօնմէ.քատ, վէ զաղէթաճբլբգ, սբրֆ միւտահինլիք վէ տէտ ու սէնտա օգուեուճուլուգ միսկին սբֆտիթընը կէյնմէ.քատ տիր. չիւնքի, հէր.քէս, չբգարտիրմէ.քատ օլսուզու պիր գուրտ էթմէ.ք թէմէթթիւնի պիրէ զայլ իթմէ.քլիք գօրգուսունու չէ.մէ.քատ տիր, նասբլ քի, սերպէսիյէթին պիրինճի գահրամանլարընան օլմագլբգ խոտատընտա պուլունատուզումուզ հալտէ, պիզ պիրէ, էվվէթ, պիզ պիրէ, պիր տերէճէյէ գատար իհթիրազ իթմէ.քլիկէ մէճպուր օլմագատաեբզ. չօգ շէ.յլէրի եաղմագլբգատան, տօսթլարըն նասիհատթլարընը տիյնէ.յէրէ.ք, ֆէրատզատ կէլմէ.քատ.յիզ. ֆագատ, պաշգա դաղէթալարատան, եաղբնբզ չուֆարգբմբզ վար տբը քի, հէմ հէմիշէ, աղ չօգ սահիհլիկի սէօյլէմէ.քլիկէ տէվամ իտիպ, վէ հէմ տէ, հիչ տէ.յիլ իսէ, սայիրլէր կիպի միւտահինլիկի վէ պաեաղբլբգը իրթիքեաղ իլէ, սիեահա պէեաղ տիմէ.քտէն իսէ, սէօյլէմէ.ք իտթէմէմէտիկիմիզ շէ.յլէրի, սիւքիւթ իւզրէ կէչմէ.քատ.յիզ։

Իշթէ պու սէպէպ մէպնի տիր քի, շու իբի միլլէթ զաղէթալարը պէ.յինատ զուհուրա կէլմիշ օլան միճատէլթատա, պիր թարաֆա չէքիլմէ.քլիկէ, էմրի պասիրէթատէն

տատա իթմիշիզ տիր. չիւնքի, պիզ էօյլէ, սայիր միլլէթիմիզ զաղէթալարը կիպի, Թիւրքճէ զաղէթալարը հէր եաղբբդլարընը հագդսբզ, վէ պիզիմ զաղէթալարընտա հէր եաղբբդլարընը հագդբզ կէօրմէ.քատ տէ.յիլիզ. պիզիմ իթթիգատբմբզճա, իբի թարաֆտա տախի հէմ հագդբզ վէ հէմ տէ հագդսբզ վարտբը, տատալէթ իգթիզասընճա, իբի թարաֆբն տախի հագդբնը թէպիմ իթմէկիյիզ. հալ պու.քի, Ալլահը պիր պիրը կիպի պիրիրիզ.քի, իբի թարաֆբն եաղբբդլարընը, տիլլանէ սուրէթատէ պիրէր պիրէր դրիթիգ իտիպ տէ, Թիւրքճէ զաղէթալարատա եիւզատէ տօղսան թագսիրատի, վէ պիզիմ զաղէթալարատա տախի, եիւզատէ եաբբբդ պիր թագսիրատի կէօրիւպ տէ կէօսթէրէճէ.ք օլսուզ, գրիտամէթլէր դօբաճաղընտա, վէ Վատակլբգ վէ Ցուդալբգ սբֆտիթընը տրտճաղըմբզտա, տապա չիրքէ եօգ տուր։

Զիեատա! էսկի օլունճագ եէրի շու տուր.քի, չիմտի, պիր թագբմ եէնի զէվզէ.քլէր բէ.յատ օլմուշլար տբը, պունլար տահա տիւնեատան դօնեատան պիխապէր օլուզ, պիր գաչ չօճուդճա քիթապլար վէ զաղէթա պէնտէրի օգուեարագ, վէ պիր գաչտա պուտապլբգ նութգլարը տիյնէ.յէրէ.ք, քէնտիլէրի ատատ, վէ հէմտէ ազդասէր եէրինէ զօյմուշլարատա, զաղէթամբզը կէօրմէ.քլէրի, օգումատբզլարը, վէ օգուտուզլարընատա անլամագլբզա գուարէթլէրի օլմատբզը հալտէ, մանէտարը վիրմէ.քատ իտիշլէր. արթբզ պէօյլէ ճինճօտարբն տա լագբրտբլարընը իշիթտի.քատ, տատմէն կիւլմէ.քլիկէ պիլէ թէնէզզիւլ էյլէմէսի կէլմէմէ.քատ տիր։

Միլլէթիմիզին պու զէվզէ.ք վէ ճահիլ թագբմլարը իւզէրինատ, օլ մէրթէպէ պիր սէրհօշլուգ հիւքմ իթմէ.քատ տիր.քի, նէ եաթբզլարընը պիլմէ.քատ տէ.յիլ տիրլէր. օլ պապատ տախի պիր միսալ վիրէլիմ։

Կէչէն կիւն Թէրճիւմանը Հագբգաթատա տէրճ իտիլէն Պաղտասարօֆ իմզալը մէ.քթուպուն սուրէթինի, հէր նէ գատար պիզ տէրճ իթմէ.ք իտթէմէ.տիք իսէ տէ, Մասիս տէրճ իթմիշ իտի. մէզքիւր մէ.քթուպա պիսիւք էհէմմիյէթ

վիրիլտիկինտէն, եաբբմ մէճիտիյէ գատար սաթբլտբզը իշիտիլտիկի չէօյլէ տուրսուն, Մասիս իլբ կիւնիւ, մէզքիւր մէ.քթուպ իշին, պիր էրմէնի թարաֆընտան եաղբմբշ վէ կէօնտէրիմիշ օլմասընա ինանարագ, կէօնտէրէնի թայիպ իթմիշ իտի. լաքին ֆէրատսբ կիւնիւ, ույտուրմա պիր շէ.յ տիր տիմէ.քլիկէ պաշլամբշ իտի.քի, սայիր զաղէթալարբմբզ տախի, այնի իթիգատատա տէվամ իթմէ.քատ տիրլէր, ֆագատի, Թէրճիւմանը Հագբգաթ, մէ.քթուպ մէ.յտանտա տբը, խոթէյէն կէլիպ կէօրէպիլիր տէ.յի մէ.յտան օգումադատա տբը, չիմտի մէսէլէ անբն սահիհ վէ եախոտ ույտուրմա օլմասընտա օլմաեբպ, իլա չունատա տբը.քի, միլլէթիմիզտէն պաղբլար, մէզքիւր մէ.քթուպուն պիր էրմէնի գալէմինտէն չբգմբշ օլմասընա ինանարագ մէճմուն օլուպ սէվինտիքլէրի հալտէ, պաղբլար տախի, խա՛յր, ույտուրմա տբը տէ.յերէ.ք մէճմուն օլմագատա տբբրար, տիմէ.ք տիր.քի, իբի պիր պիրինէ զբտատ օլան հալի տախի պէ.յէնմէ.քատ տիրլէր, վէ պունատանտա ճէհլի աղիմլէրի անպաշբլմագատա տբը։

Էկէր միլլէթիմիզատ, սէնէվի եալընբզ պիրէր լիրա վիրէճէ.ք, վէ հէր տօղրուեու պիլմէ.քլիկի արզու իտիպ իսթէ.յէճէ.ք, եալընբզ 300 քիշի պուլունա, վէ պիլ իթթիֆագ պիզէ պիր էճիրէթ կէօսթէրէճէ.ք օլսա իտի, պիզ տէ օլ վագբթ, զաղէթամբզին պրագբլմասը ֆէլա.քէթինատէն գուրթուրարագ, թէ.քմիլ զաղէթաճբլբգ պօրճունու իֆտաեա մուգթէատիր օլսբ իտի.ք. հէր պիսիկիմիզի, վէ հէր պիլտիրիլմէսի իգթիզա իտէնի, սէրպէսթ սէրպէսթ եաղար իտի.ք. հալ պու.քի, էօյլէ պիր իթթիֆագ վէ ֆէտատ.քեարլբգ իհթիմալատէն կէօրունմէտիկինատէն, իշթէ պիզ պէօյլէ, դարագուշ կիպի ուշաճագ եէրատ, քէլ թամուգ կիպի չբրբբնբզ տուրմագատա, էհալիմիզ միւտահին զաղէթալարը օգումատա ալբշմագատա, վէ սէրպէսիյէթի սէվէն զաթլար տախի, նիչէ վէ նիչէ սահիհլիքլէրի պիրմէ.քլի.քատէն, վէ բաթրիգ խանէճէ հէր նէվի մուզիրը չարբբդբբդլարը կէօրմէ.քլի.քատէն, մահրում գալմագատա տբը։

ԿԻՃԷ ՍՈՒԼԹԱՆԸ

(214)

—

չարը աէհչէթ դբլմիշ իտի։ Մէզպուրէ.յի չու մէ.քբուհ հալտէ կէօրէն, վէ լանէթ վէ պէտ տուալարընը իշիտէն օլսա իտի, տատալէթի իլահիեէնին տիրի տիրի քէնտիսինի ճէչէնէմ ալէվլէրի տէբունինատ եաղմագատա օլսուզունու սէօյլէեճէ.ք իտի։ Հէ.քիմլէր հէր տագբգա մէրգումէնին սան նէֆէսինի վիրմէսինէ սապբրբզբգլա պէ.քէմէ.քատ իտիլէր, հալ պու.քի պունար թախմինլէրինատ խէթա իտիեար իտիլէր։ Զիւնքի մէզպուրէ, վէֆաթ իտէճէ.ք տիր տէ.յի զանն օլունմագատա իւ.քէն, մուղայիրի օլարագ, քէսպի լիֆագաթ իյլէտի։ Շէօյլէ.քի, խասթալբզընընը տէօրտիունճիւ կիւնիւ, մէզպուրէնին սբմամաբ կէչիպ, անբն եէրինէ պիր հէլա.ք հալի քէսպ իթտի։ Անճագ քէնտիսինին տամար վէ սինիրլէրի չէլի.քատէն մատամուշ կիպի օլուպ, գուվվէ.յի հաեաթիեէսի տէ տէրճէճէտէն ղիեատէ օլմաղլէ, մէզքիւր գուվվէթսիզլի.ք հալի, անճագ պիր գաչ սաաթի իմթիտատ իթտի, վէ տէրհալ գուվվէթինին պիր գբսմընը եէնիտէն էլտէ իթտիկի կիպի, եիւզիունիւն եարէլէրի տախի գուրումատա պաշլատբ։ Պու վէճճ իլէ Կուլ, արթբզ հիչպիր աճբ հիսսիթմէ.քատ օլմասբզընատան, քէսպի չիֆա իթմիշ

օլսուզունու զանն իլէ, խբզմէթքեարատան պիր այնա խթէտի, վէ մէզքիւր այնատա պագարագ, տէհչէթլի սիմասընը կէօրտիւկինտէ, պաեբբնագ բատատէսինէ կէլտի։ Զիւնքի վէսվէսէլէրի վէ թախմինլէրի տէրէճէ.յի իթէճաուզ իթմիշ օլուպ, մէրգումէ.յի պունատան պէօյլէ հէր քիմ կէօրսէ, տիւշարբ տէհչէթ վէ նէֆրէթ օլմասբ լաղբմ կէլէճէ.ք.ք.ի։ Հաթթա էմտայի հարիգատէ զայ օլմուշ օլան նիւզ եաշբբ գատընարատա մախատս մատքէսի, չիմտի լէհճէսի եանընտա տահա զիեատէ ճալիպի թէվիճճիւհ զանն օլունմագատա իտի։

Իբ հէեէճանը կէչէսինի միւթէգիպ, Բէրլին քէնտի քէնտինէ,

—Պէնի պու հալէ գօեանտան լաեբզբ.յա նա՞սբլ ինթիգամ ալընմալը տբը, տէտի։

Պատէհու մէզպուրէ, եաթաղբ եանընտա տեաղատա տուրմագատա օլան Թապիպէ տօղրու տէօնիպ, եիւքսէ.ք սէոլէ,

—Շիմտի սերպէ՞սթ միյիմ, վէ արթբզ կիտէպլի՞ր միյիմ, տէեու իլավէ իթտի։

—Տահա պիր կիւն պուրատա գալմանբզ լաղբմ տբը, եարբն կիտէճէ.քսինիզ, տէեու ճէվապ վիրտի Թապիպ։

—Բէ.ք էյի, եարբնա գատար պէ.քէրիմ, ալընաճագ ինթիգամ նէ գատար թէէխիր օլունա, զայպ օլմաղ, տէտի Կուլ քէնտի քէնտինէ։

Նասբլ քի մալիմ տիր, Թապիպ կէնճ օլմաղէ, մէ.յեուսիեէթինի անրամագատա օլսուզու Աբդուլ պիչարէ գատան հագբնատա տէ.ք.ունէն պիր նէվի բիգգաթ տույզուսու հիսս իյլէմէ.քատ իտի։ Իմամ, մէրգումի Թապիպ քէլտա աղաղ պիրլէ,

—Պուրատան չբգարսանբզ, նէ՞.ք.էեէ կիտէճէ.քսինիզ, տէեու սիւալ իթտի։

—Թալէիմ նէրէեէ կէօթիւրիւր իսէ, օրաեա կիտէճէ.յիմ, տէտի Բէրլին։

—Իգամէթ իտէճէ.ք պիր մահէլլինիզ վա՞ր մբ տբը։

—Բարիս կիպի պիր մահէլլատէ իգամէթ իտէճէ.ք եէր պուլմագ գօլայ տբը։

—Պագբ իրատընբզ վա՞ր մբ տբը։

—Օրատբ սիզին նէ՞նիզ լաղբմ։

—Պունու սիւալ իթմէ.քլիկիմին սէպէպի, սիզէ եարաբմբմ օլսպիլի՞ր մի իչին տիր։

—Ցմիզ պէնիմ իչին հիչ պիր չէ.յ եարատագբընընը։

Կէնճ Թապիպ, մէրհամէթինատէն նաչի վագբ օլան Թէ.քլիֆինին վահշիճէ բէատ օլունատուզունու կէօրտիւ.քատ, արթբզ իսրար իթմէեէ.ք.ք, զանն իտէրսին քի գալդի պուզ քէսիլտի, վէ ֆէրատսբ կիւն, Բէրլինին ֆէվգէլատատ պիր սապբրբզբգլա պէ.քէմէ.քատ օլսուզու Խասթախանէտէն իսրատ Թէզքէրսինի խզալատբ։ Մուսիխարէն

Բէրլին, քիմեա խանէսինին եանտարբզ զէմանն կէչինմիշ օլսուզու եարբ եանմբշ օլան էլպիսէսինի Թէ.քրար կէչինիպ, խասթախանէ խբզմէթքեարբնատան իտթէ.յիպ կէթիրթիկի ինճէ պիր Թիւլ իլէ եիւզիունիւ կիզէտի։ Սոնրա գավի սուրէթատէ ատբմարբընը ալարագ, խասթախանէնէտէն տիշարբը չբգբպ, վագթիլէ զանէթի նաֆուզու վէ զէնկին օլուպ, պունճա ֆէնալբգլար իթմիշ, վէ ապա վիճատանընատան միւթէսիր օրմամբշ պուլբնատուզու Բարիսի քէպիրին գալաբբբմբ իւզէրինատ պուլունատու, վէ քիմէնին նադարբը տիդգաթընը ճէլպ իթմէ.քտիր, ալապիտիկինէ սօգագլարատա եէրիմէկէ պաշլատբ։ Մէզպուրէ եիւզիունէ էօրթիւկիւ Թիւլ սաեէսինատ, քէնտիսի վազատա տիշարբեբ կէօրէպիլմէ.քատ իտի իսէ տէ, տիշարբատան կէօրիւլմէեօր իտի։

Բէրլին, խասթատար իլէ տօղու օլան պիր մահէլլին մահզունէյէթպախշ պիր սիւքիւթինատէն, վէ տազիմ պիր սիւքիւնէթինատէն սանրա, պիր չօգ գալապալբգ վէ շամաթա կիւրիւլթիւ իչինատ պուլունատուզունատան, էվվել էմրատ իւզէրինէ պիր նէվի սէրսէմիք կէլտի, պիրնապէրին եէրէ տիւշմէմէ.ք իւզրէ, պիր տիվարա տաեանմագլբզա մէճպուր օլատ։ Պունատան պաշգա, մէզպուրէ, խասթախանէնին գայրի քեաֆի նաֆագատբ.յա, սբթմատան թէլէֆ օրմուշ օլան գուվվէթթինի քէսպ իթմիշ օլմասբզը ճիհէթլէ, հէնուզ զայիֆ պիր հալտէ պուլունեօրատու, վէ գալընբ ատ օտուզունատան, եօլա իւզէրինատ իլբ բասթ կէտիկի պիր մէ.յխանէեէ կիրտի, վէ օրատա պիր աղ նաֆագա կէթիրտիպ, հագբգի պիր սէվինճ իլէ մէզքիւր էսէֆ օլունճագ նաֆագատբ եէմէեէ պաշլատբ իսէ տէ, իբմալ իտէմէտի։

Զիւնքի մէրգումէ նաֆագատընը եէմէ.ք իչին, եիւզիունիւն պիր գբսմընը ալմասբ լաղբմ իտի։ Հալ պու.քի մէ.յխանէ պէպէմէսինին նէֆրէթամիզ պիր թարգտա քէնտիսինէ պաղմագատա օլսուզունու կէօրիւնճէ, իշթահը անբ վահիտատ զայպ օլատ, վէ եիւզիունիւն թիւրիունիւ պէ թէ.քրար էօրթիպ, եէմէմիշ օլսուզու նաֆագատընընը իճրէթթինի վիրմէ.ք իչին տէ ճէպլինատէն քէսէսինի չբգարատբ։

Մալիմ տիւր քի Բէրլին, խասթախանէեէ կէտիկի կիւն, խասթախանէ խբզմէթքեարընա պիր բա.քէթ օեուն քեաղբտբ կէթիրթմէ.ք իսթէտիկինատէ, տերունինատէ պէշ ալթը ատէտ ալթուն պուլունան մէզքիւր քէսէ.յի եօգլամբշ իտի։ Իշթէ պու քէրբէ, մէզպուրէ, մէզքիւր մէպաղընն սիրգաթ օլունմուշ իտուկինի քէմալի տէհչէթլէ կէօրտիւ, չէօյլէ քի, տերունի քէսեատ եալընբզ պիր ատէտ լուի ալթունու պրագբլմբշ օլուպ, գուսուրունու եա մէրգում խբզմէթ.

ԻԼԱՆ (1)

6235 · · 940 · Եանեա վիլայէթինատէ, Եանեա սանճաղընտա, Քէրէբ-նէ գազասընտա Միսոլար չիֆթլիկի։

· · · 350 · Եանեա վիլայէթինատէ, Եանեա սանճաղընտա, Քէրէբնէ գազասընտա Բասուչէչմէ չիֆթլիկի։

· · · 720 · Եանեա վիլայէթինատէ, Եանեա սանճաղընտա, Քէրէբնէ գազասընտա, Պագրավիչէ չիֆթլիկի։

1,370 · · 290 · Եանեա վիլայէթինատէ, Էրկէրի սանճաղընտա, Էրկէրի գազասընտա, Զավրիսոր չիֆթլիկի։

6,140 · · 1,200 · Եանեա վիլայէթինտէ, Էրկէրի սանճաղընտա, Էրկէրի գազասընտա, Գոխտովիչա մէզրա վէ գէչլաղը։

9,143 · · 620 · Եանեա վիլայէթինատէ, Էրկէրի սանճաղընտա, Պոդոնա գազասընտա, Ֆէրպոթէր չիֆթլիկի։

3,999 · · 420 · Եանեա վիլայէթինատէ, Էրկէրի սանճաղընտա, Պոդոնա գազասընտա, Կոփոր չիֆթլիկի։

3,428 · · 360 · Եանեա վիլայէթինատէ, Էրկէրի սանճաղընտա, Պոդոնա գազասընտա, Օչա նիգո չիֆթլիկի։

46,853 · · 5,870 · Եանեա վիլայէթինատէ, Էրկէրի սանճաղընտա, Պոդոնա գազասընտա, Վիշանի չիֆթլիկի։

12,570 · · 2,600 · Եանեա վիլայէթինատէ, Էրկէրի սանճաղընտա, Պոդանա գազասընտա, Իսթիրանէսթա չիֆթլիկի։

3,420 · · 342 · Եանեա վիլայէթինատէ, Պէրաթ սանճաղընտա, Պէրաթ գազասընտա, Զահնոգ չիֆթլիկի։

2,910 · · 291 · Եանեա վիլայէթինատէ, Պէրաթ սանճաղընտա, Պէրաթ գազասընտա, Ղրասէչէթ վէ Մախրա վէ Վարթարա չիֆթլիկի։

5,810 · · 581 · Եանեա վիլայէթինատէ, Պէրաթ սանճաղընտա, Պէրաթ գազասընտա, Կրասնաչօ չիֆթլիկի։

· · · 1,100 · Եանեա վիլայէթինատէ, Բրէվիզէ սանճաղընտա, Բրէվիզէ գազասընտա, Պոլիա չաեբրը։

· · · 240 · Եանեա վիլայէթինատէ, Բրէվիզէ սանճաղընտա, Բրէվիզէ գազասընտա, Բէսէրա գըչլաղը։

38,500 · · 4,000 · Եանեա վիլայէթինատէ, Բրէզնէ սանճաղընտա, Նարատա գազասընտա, Պոհ գազասի չիֆթլիկի։

51,660 · · 4,500 · Եանեա վիլայէթինատէ, Բրէվիզէ սանճաղընտա, Նարատա գազասընտա, Զաբրաղը չիֆթլիկի։

16,500 · · 1,500 · Եանեա վիլայէթինատէ, Բրէվիզէ սանճաղընտա, Նարատա գազասընտա, մա չաեբը Սալի պէյ չիֆթլիկի։

· · · 130 · Եանեա վիլայէթինատէ, Բրէվիզէ սանճաղընտա, Նարատա գազասընտա, Լաղօտ գըչլաղը։

Պալէատէ մուհարբէր իւլ եսատի չիֆթլիքեատի վէ սայիրէ, թէգարբիր իսէճէք մուաճէլէլերի մասչայը զաթիկի վէ ճիհատը սայիրէատն հիչ պիր կիւնա մահրուպատի լէ մահսուլ օլունմասը, բէչինուն վէ այնէն մալիկ խաղինէսինէ թէլիմ օլունմագ չարթը. այս հիզալարընատաքի մուաճէլէլերէ այբը այբը թալիպլէրի իւզերինատ օլաուկսնատն, պունլարըն մուաճէրատը մէզքիրէատէն զիհատէսիյէ թէֆվիղինէ թալիպ օլանլարըն, վէ չէբայիթի միզայիտէյէ տահա զիեատէ մալիմատ աղմագ իսթէյէնէլէրին, խաղինէյի մալիկէ վարիատի խատրէյի ումումիյէսինէ միւրաճատի լյէմէլէրի իլան օլունուր։

(1) Իլք հիզատաքի բագամար, իճարը սէնէվիլերի զուրուչունու պիլտիրմէքտէ օլուպ, վէ իքինճի հիզատաքի բագմար իսկ, մուաճիլէլերինի, լիրայի օսմանի օլմագ իւզրէ պիլտիրմէքտէ տիրւլը։

Իմարաթը ամիրէ իչին լուզումի օլան Եիկիրմի իւչ պին իքի եիւզ պու գատար գըչյէ Ինկիլիզ բիրինճինին էսմանը, եիւզլիք ալիատն եիւզ ղրուշա օլարագ, թէպղիմինատէն իմիպարէն օթուզ պիր կիւն միրուրինատ իթա օլունմագ չարթը վէ չէրայիթի սայիրէ իլէ իճրա օլունան միւնագասաբընատա, պէհէր գըչյէսի սէքսէն պէշ բարատա թալիպի իւհատէսինատ պուլունատուղունա, վէ իշպու իլուլուն օնունճու չարշէնպիհ կիւնիւ սատթ տօգատ գարարը գամթիսի միրիկճէկկինէ պինատէն, նօգսանը յրա իմատէ թալիպ օլան թիւճարընն, վագթը մէզքիւրատէն էվվէլ պէհէր կիւն էվգաֆը հիւմատատն խաղինէսի էնճիմէնինէ կէլմէլէրի։ 3—3

ՄԻՒՕԻԻ Ժ. Տ. ՃԱՆՆԷԹՕՆԸՆ ՍԱՐՐԱՖ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

Գոժիսին խանը պիթրնատ 18 նիւմէրօ իլէ մուրաղդամ օլան մէզքիւր մագազատատ Անատօլու գահիմէ-ատկեատը իչին թէրթիպ օլունմուշ օլուպ, ալաֆրանկա հոկա. Կոմ Թագսիմատ Պէլէտիյէ պաղչէսինատ քէշիատ օլունճագ օլան բիւատդօ պիլէթլէրինատէն սատթրմագատ տարը։

193 նիւմէրօ իգրամիէ գազանընպ, պիրինճի իգրամիէ 100,000 ֆրանգատան իպարէթ պուլունճագ տարը։

Պիր պիլէթ պիր ֆրանգատ տարը։

Իգրամիէ գազանընարը, մէզքիւր մագազայա միրաճատի իթատիրլէրինատ, գազանարդարը մէպղաղը անինատ ամաղ ու գազդ իսէրլէր։

ՏՕԳԹՕՐ

ՃԷԼԱԼԵԱՆ ԷՖԷՆԴԻ

Տօղթէօրու մուամիլէյէ, սապէգը վէճճ իւղրէ, եանընդ ֆիրէնկի վէ պէլ սօուղլուղու, վէ ումումի ալէատթը թէնատիլիէէ (Ծննդական գործարանաց վերաբերեալ), վէ իարար եօլլարընա ատայիր խատթալարգլարա ալիւշար օլանլարըն էմրի թէտավիլէրի իչին, հէր կիւն սատթ տէօրթատէն օնա գատար։ Պաղչէ գարուատնատա Համիտիյէ թիւրպէսի սրբատսնատա վագը 32 նիւմէրօրու Սինապեան Վիչէն էֆէնտի էճգանանէսինատ, վէ բաղար կիւնէրի ատսի, Պէյօղլուատա Սագրդ ադանը ճատատէսինատ վագը 27 նիւմէրօրու քէնտի խոնէսինատ, քէյֆիպղէրի գատրլ իթմէքտէ տիր։

Մ. ԺՕԶԼԻՔ ՀԻՍԱՐ ՎԷ ԲՕՄԲ. ՄԱՂԱԶԱԼԱՐԸ

Պու մագազալարատան պիրի Գալաթատա թիրնէլ իթթիսալինատ վագը օլուպ, վէ տիկէրի ատսի եինէ մէզքիւր ճատատատ վագը վէ 69 նիւմէրօ իլէ մուրաղդամ օլատուղու Հարատ, թէսմէ, տուղնա վէ եախատթանէ իլէ ալէտ բարթիմի եանի գօգուլու էշեա, թարագ վէ էմանի չէյլէր վէ էշեալի սայիրէ սաթրլմագատ տարը։

Բարիզին վէ Լօնտրանէն պիրինճի ֆապրիգատարը մամուլամբնատ քէզալիք ֆիրչարար, չօճուգ օեունճագլարընն, օնատն քեատգալարընն էվայի, վէ ժօպ վէ Պոն Կու նամ սիկարա քնաղարարընն ատբօղիմօսատ տուր։

Ֆիեատթա էհվէնիյէթ պուլունմագատ օլատուղու կիպի, բրինիքա եանի պիր ֆիեատթ ատօղէնմէքտէ տիր։

ՏՕԳԹԷՕՐ Ս. ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԷՖ.

Պիր գաչսէնէատէն պէրու Գատրքէօյնատ իգամէթ իմմէքտէ օլան Տօղթէօր Ս. Յակոբեան էֆէնտի, պուլատան ոսնրա հէր ատր վէ ճիւմատա կիւնլէրի սատթ 6 տան 8 է գատար, Պաղճէ – Գոբու ճատատէսինատ վագը 18 նօմէրօրու Մէրտանէթճեան էճգանանէսինատ պուլունարաղ, քէնատսինէ միւրաճատթ իսէն խատթ ատարը էմրի թէտավիլէրինէ պատ ատագ տարը։ Ֆուգարատա մէճճանէն։

ՏՕԳԹՕՐ ԹԷՎԷՐԷԼԼԻԵԱՆ

Միւամիլէյէ Տօղթէօրուն, սրրատա իլլէմինճէ մէհարէթի ատրքեատ, վէ եիկիրմի պէշ ոէնէատէն պէրու ինատէլնաս մէշհուատ վէ աշիքեատ օլատուղու կիպի, մէղքիւր խատթալըգտան չիֆարէղիր օլմուշ նիչէ միլիթպէր զաթլար թարաֆընատան ատսի շէհատէթնամէլէրի պուլունատուղու հալտէ, Արնավուտ քէօրիւնատ, Ագրնթը պուրնունատ վագը ճամիի չէրիֆ եաղընընատ, քէնտի խանէսինատ, հէր կիւն սատթ պէչատէն օնա գատար, մէղրիւր իլլէթէ միւպարէկա պուլունանդարը գապուլ իտէճէկի իրմթար օլունուր։

Զինկեանէ Գըզընը օնսէրիկճի ճիւղի չրգմրշ օլուպ, վէ թէքմիլ թագրմ կէրէք մանթպատմըշտա վէ կէրէք բիմատգրարատա ատթրլմագատ օլատուղունատն, վէ մէղքիւր բիմատը օգուանդարընն քեատֆիֆէսի ատսի թէլէղրիպ իսէրէք մէհիճեան գալմագատ պուլունատուղընատն, կիւղել բօմանն օգուանդ արդու իսէնէլէրին, իշթիրասընա հիմմէթլէրինի արդու վէ տավէթի իսէրիկ։

ԱԶԴ

Նորայրի Գազդիերէն—Հայերէն Բառարանին 17երորդ թերթը ևս հրատարակեցաւ։ Առ այժմ կանոնաւոր կերպով շաբաթը մէկ թերթ պիտի ելնէ. իւրաքանչիւր թերթի գինն է 60 փարա արծաթ։ Գլխաւոր մթերանոցն է Ֆրէնկեան գրատաճառանոցը, Ուզուն չարշը, թիւ 362. կը գտնուի նաև ամեն Հայ գրատաճառաց քով, Արշակ էֆէնտիի թըղթատաճառանոցը ի Գալաթիա, և Վայսի քով ի մեծ փողոցն Բերայի։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՍԿԶԲՈՒՆՔ ԱՍՏԵՂԱԳԻՏԱԿԱՆ

Ցօրինեալ

Ի ՀԵՌՈՆԻՄՈՍԷ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆՑ

Երէրուսէ–Անդրանիկ և Նանկին աշակերտ Կայսերական Ռուսական Դեսպանի անդամաց

Կ. ՊՕԼԻՍ

ՏՊԱԳՐԵԱՑ ՑՈՎՍԷՓ ԳԱՎԱՌՆԻՆ

1880

Այս ընտիր աշխատութիւնը որ 400 երեսէ կը բաղկանայ, ընտիր Թղթի վրայ տպագրեալ և 121 պատկերներով զարդարուած է. գործոյն պարունակութիւնն է, ընդհանրապէս երկնակամարին երեւոյթը, աստեղատանց դասակարգութիւնը, զանոնք ճանաչելու եղանակը, երկրիս վրայ ընդհանրապէս արեգական շարժման, մեծութեան, բնագիտական կազմութեան վրայ տեղեկութիւններ, ժամանակի չափուց վրայ, այլ և այլ ազգաց տոմարներու վրայ, արեգական հակառակեան վրայ, ցերեկուան և գիշերուան անհաւասարութեան վրայ, արշալոյս, վերջալոյս, և եղանակք։ Տարւոյն զանազան ժամանակներուն, ցերեկուան և գիշերուան երկայնութեանց վրայ, լուսնի հնգամանացը, երեւութիցը և աշխարհագրութեան վրայ մասնաւոր տեղեկութիւնք, խաւարմունքն ու անոնց պատճառները, մոլորակաց սկզբնատարերք ու անոնց առաջադիմութիւնը, գիսաւորաց վրայ ընդհանուր տեսութիւնք, աստեղաց հեռաւորութեան վրայ տեղեկութիւններ, մոկը թացութիւն և տեղատուութիւն ևն։

Այս տեսակ դասագրքեր մեր ազգին մէջ ընդհանրացած չըլլալուն նուազ օրինակ տպագրեցաւ, ամենակարեւոր դասագիրք մ'է դպրոցաց. եւ հմուտ անձանց։

Կը ծախուի Զատմագճըլար փողոց թիւ 20 եւ ի Թիւրքճի խան վ'րի յարկ թիւ 23 Յովսէփ Գալաֆեանի գրատուները Ի դին 20 դահեկանի։

ՏԻԿԻՆ ԲԱԲ–ԲԱՌԲԱՆԹԻԼ

Թուրքերէն և Երէրէլէրէն

վասն Նախապարտադրական Ա. գրոց

Կը գտնուի յիշեալ գրեանց տէր և հրատարակիչ Արամ Մ. Աշճեանի տպարանը Պոյա Ծիրճանճըրար փողոց Եուսուֆ խան թիւ 1։

Գին 40 վարայ։

ՍՍ.ՀԻՊ Դ.Ա.Զ.ԼԹՍ.

ԿԱՐԱՊԵՏ Ճ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ.

LA CENTRALE

ԼԱ ՍԱՆԹՐԱԼ

ԼԱ ԳԷՍ ՄԷՐԻՏԻՕՆԱԼ

Լ'ԻՆՆԻՎԷՐՍԷԼ

Մէղքիւր իւչ Ֆրանսայ սիկուրիթա գումբանեալարը, մուայեէն ֆիեաթլաթէէլ գարշը սիկուրթա իտէրլէր։

Մահէլլը մէրքէզի, Բարիսատ Ռիշլիէօ սոգաղընտա 108 նիւմէրօտա տարը։

Մէղքիւր իւչ գումբանեալարընն, մէմալիքի Շահանէ իլէ Եունանիսթանդն պաշ ատէնթօսը, Իսթանպոլտա միւսիւ ՅՕՐԹԻՆԷ ԺՈՒՐՏԱՆ տարը։

Թաֆսիլի մալումատ ալմագ, վէ Լսնիէլէրինի սիկուրիթատա վաղ իթմէք իսթէէնէլէրին, Դարաքէյ քէօրիւսիւ գուրպինատ Մէհէմմէտ Սալի փաշա խանընտա պաշ ատէնցատանէէ, վէ Գալաթատա էսքի պօրսա գարշըսընտա մէմուրը մախսուսը մուսիւ Մարքիզէէ, վէ Գոնթուար Մարիթիմ, Մէլիւզին, Բրէվոյանա, վէ Սէքսուրիթէ Նման տէօրթ Ֆրանսայ սիկուրիթա գումբանեալարը չիրքէթինին թէլլալը մախսուսը մուսիւ Տ. Գուրթէլլիէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

COMPAGNIES ANONYMES FRANÇAISES

ՏԷՆԻԶՏԷ ՄԱԼ ՍԻԿՈՒՐԻԹԱ ԻՏԷՆ ԱՆՕՆԻՄ

ՖՐԱՆՍԱԶ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱԼԱՐԸ.

Իշ պու գումբանեալարատան Դոնդոնա Մ-ուրիս 1857 տէ իհտաս
օլունուպ, սերմանէսի Է-Ն Դլեռ Ֆրանգ
Մէլէ-ղէն 1857 տէ իհտաս
օլունուպ, սերմանէսի Է-ի Դլեռ Ֆրանգ
Բրէմէրոն 1869 տա իհտաս
օլունուպ, սերմանէսի Է-ի Դլեռ Ֆրանգ
Սէ-ի-ուրիթ 1836 տա իհտաս
օլունուպ, սերմանէսի ղէր պոլ-է Դլեռ Ֆրանգ տարը։

Պալէատէ իշար օլունան տէհիզ սիկուրիթատը գումբանեալարը, պիրլէշմիշ օլաուգլարընտան, վէ քէնտի իհթիեաթ ադչէլէրինին ճէսամէթի հատէպիլէ, դաեէթ ֆայտէլի չարթլարը սիկուրթա խոպ վէ թէէմինատը միւքէմմէլ էթա խատպիլիրլեր։

ԹԻԻԼԱՍԱ

Ծօ Է-Ն ոէնէլէրին հասըլարը

1876 տա հասըլ օլան քեար	684,266	ֆրանգ
1877 » » » »	371,547	»
1878 » » » »	347,256	»
Եէքիւնի քեար	1,403,169	»

1878 դեկտէմբեր 31 տէ օլան ընեէնտը

Սէրմանէէ	8,500,000	ֆրանգ
Քեարատան տպրդանմուշ իհթիեաթի ադճէսի	1,763,566	»
Թէհլիքէէ դարշըլըգ հրֆզ օլունմուշ ադճէ	1,823,314	»
Եէքիւն	12,086,880	»

Իսթանպոլ աճէնթօսու
Մ. Ժ. ԱԼՊԻՆԻ

Աճէնցիախանէ, Դարա քէօյ քէօքրիւսիւ գուրպինատ Մէհէմմէտ Սալի փաշա խանընտա տարը։

Թէլլալը մախսուսը
Տ. ԳՈՒՐԹԷԼԼԻ

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱԼԱՐԸ

Լօնտրա 23 Սեպտ.

Ինկիլիզ	գօնսօլիտի	97-7/8
Էսհամը	Ումումիէ աչքլարը	09-1/2
»	» գարանտը	09-5/8
1865	Իսթիգրազը	10-3/8
1869	»	09-1/8
1871	»	71-
1872	(Պոնտիւ Թրէզօր)	17-
1873	»	09-3/4
Օսմանլը	Պանգասը	09-7/
Բուսիա	Իսթիգրազը 1873	89-1/8
Մարը	Իսթիգրազը, պիրլէշմիշ	63-1/4
»	Իսթիթիաղը (չըլմէնտը.)	93-
Տէվլէթը	Ալիէնին 1877 Իսթիգրազը	84-1/4
Տարբա	սանիէէ	71-3/4
Մարրրն	Բոչիլա Իսթիգրազը	94-3/4
1877	Մոռարիսթան էսհամը	93-1/
Դամպիս	Բարիզ 3 այ վատէ	-

Բարիս, 23 Սեպտ.

Ֆրանսըզ ֆոնտսու	3 %	86-65
» »	3 % Ա.	
Մարթիանը		-
» »	5 %	120-07 1/2
Էսհամը	Ումումիէ աչքլարը	09-67 1/2
» »	գարանտը	09-70
1865	Իսթիգրազը	50-
1869	»	49-
1873	»	48-
Բուսիայի	չըմէնտը. Թահվիլա	29-50
Օսմանլը	Պանգասը	502-50
Գրէտի	Լիոնէ	962-50
Բուս	ֆոնտսու 5 % (1877	94-3/8
Բուսիանրն	Շարք իսթիգրազը	59-3/4
Իթալիա	ֆոնտսու	85 90
Մարը	Իսթիգ. պիրլէշմիշ	522-50
Իսբանեա	խարիճի իսթիգրազը	19-7/8
Դամպիս	Լօնտրա իւզէրինէ	25-37

Բարիս, (Պուլվար) 23 Սեպտ.

Ֆրանսըզ ֆոնտսու	5 %	113-80
Էսհամը	Ումումիէ	9-60

Վիէննա, 23 Սեպտ.

Լօնտրա	իւզէրինէ գամպիա	118-40
Բուսիայի	տէմիր եօլ թահվիլաթը	13-80

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱԼԸ

Էսհ. Ում.	սեպտ. 11 ապրմ. գր.	10-20
» »	սեպտ. 12 ապհ. աչ.	10-20
» »	Էն եիւքսէք	10-18
» »	Էն աշաղը	10-18 1/2
» »	Սաաթ 5 տէ	10-18
1863	Իսթիգ. (Մութաֆոն) 6 % ֆ.	-
1865	» » 6 % ֆ.	-
1869	» (Բինար) 6 % ֆ.	-
1872	» (Պոնտիւ Թրէզօր	-
1873	» (Բինար) 6 % ֆ.	-
Բուսիէի	չըմէնտրֆէր	29-
Բէրար	» -ր-	01-1/2
Հէվալէսիզ	» -ր-	37-1/2
Սագէ	ֆայիզի %	09-

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻԵԱԹԸ

Դրէտի ժէնէրալ 6 %	3-27
Սօսիէթէ ժէն 6 %	4- 6
Իսթանպոլ Պանգասը	7-25
Սօսիէթէ Օթօման	2-38
Թրամվայ 5 %	400-
Լավրիօմ (մատէն)	-

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱՋԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 զրշտան	Ղ. Փ.
Ինկիլիզ լիրասը	110-14
Ֆրանսըզ ալթունու	87-34
Բօլ	90-18
Գրիմից ալթունու	51-20
Պէեազ մէճիտիյէ	106-36
Մէթալիք	213-20
Պէշիք	212-
Ալթըլգ	123-1/4
Պագըր	560-
Գարպոն գայիսէսի գարիք	3-66

ԳԱՑՄԷՆԻՆ ԲԻԱՋԱՍԸ

Էն եիւքսէք	1200-
Էն աշաղը	1200-
Սաաթ 5 տէ	1200-